

Vastaus Hanna Pynnöniemen ja Taija Mikkosen valtuustoaloitteeseen maksuttomasta varhaiskasvatuksesta

Sivistyslautakunta 19.11.2025 § 72

Valmistelija/lisätiedot

Sivistysjohtaja Aila Luikku
Varhaiskasvatusjohtaja Anna-Maija Vehkaoja

Aloitteessa esitetään varhaiskasvatusmaksujen poistamista Ruoveden kunnassa. Aloitteen tavoitteena on parantaa Ruoveden vetovoimaisuutta kalliimpiin asuinympäristöihin verrattuna ja lisätä lapsiperheiden muutttoa paikkakunnalle.

Aloitteen tavoite on hyvä ja varhaiskasvatusmaksujen poistamisen ajateltiin erityisesti aiemmin houkuttelevan uusia lapsiperheitä. Osa pienistä kunnista on lähtenyt tarjoamaan täysin maksutonta varhaiskasvatusta kaikille, tulotasosta riippumatta. Se on Kuntaliiton mielestä menettänyt merkitystään houkuttimena, koska niin moni perhe saa palvelun maksutta tulorajojen perusteella. Valtakunnalliset tulorajat ovat nousseet niin paljon, että täyttä maksua maksaa vain joka kymmenes perhe. Jotkut täysin maksutonta varhaiskasvatusta tarjonneet kunnat ovat myös alkaneet rajata maksuttomuutta epäedullisten lieveilmiöiden takia.

Valtakunnalliset tulorajat 1.8.2024 alkaen:

Perheen koko, henkilöä	Tuloraja €/kk			Maksuprosentti
	1.8.2022	1.3.2023	1.8.2024	
2	2 913	3 874	4 066	10,7
3	3 758	4 998	5 245	10,7
4	4 267	5 675	5 956	10,7
5	4 777	6 353	6 667	10,7
6	5 284	7 028	7 376	10,7

Ruoveden kunta päätti 1.8.2021 alkaen tukea lapsiperheitä siten, että jokainen ruovesiläinen 1-5 vuotias lapsi on oikeutettu saamaan maksutonta varhaiskasvatusta 20h/vko esikoulun alkuun asti. Osittainen maksuttomuus vaikuttaa kaikkien perheiden maksuihin, ja osa lapsista saa koko varhaiskasvatuksen maksuttomana sen ansiosta. Ruovedellä 62 % varhaiskasvatuksen asiakkaista ei maksa varhaiskasvatusmaksuja lainkaan (tilanne lokakuu 2025). Ruoveden korkein perittävä asiakasmaksu on 217,70 € ja sitä maksaa vain 1 % varhaiskasvatuksen asiakkaista. Varhaiskasvatusmaksutuotot vuonna 2024 olivat vuonna 2024 noin 22 000 euroa.

Varhaiskasvatusmaksut 1.8.2024 alkaen Ruovedellä verrattuna valtakunnallisiin varhaiskasvatusmaksuihin:

hoitoaika	korkein maksu	korkein maksu
h/vko	Ruovesi	valtakunnallinen
46-50	217,70 €	311 €
41-45	186,60 €	311 €
36-40	139,95 €	311 €
30-35	93,30 €	249 €
20-29	46,65 €	249 €
13-19	maksuton	187 €
1-12	maksuton	93 €

Ruovedellä kokemukset osittain maksuttomasta varhaiskasvatuksesta ovat pääosin hyvät. Perheet ovat kokeneet sen mukavana vastaantulona ja paikkakunnalle muuttaneille se on ollut yleensä iloinen yllätys. Osittainen maksuttomuus eli 20 h/vko on valittu esim. tilanteessa, jossa lapsi aloittelee varhaiskasvatukseen osallistumista tai perheeseen on syntynyt vauva, ja isompi lapsi halutaan hoitoon. Perhe voi sopia, miten se käyttää 20 h/vko maksutonta varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatus on myös tukitoimi yhteistyössä sosiaalipalveluiden kanssa; silloin 20 h/vko pystytään helpommin järjestämään.

Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on subjektiivinen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen; lapsi voi olla hoidossa, vaikka huoltaja olisi kotona. Ainoastaan vuorohoidossa on rajoituksia. Lapsella on oikeus vuorohoitoon, jos molemmat vanhemmat ovat töissä tai opiskelevat. Täysin maksuton varhaiskasvatus voi pidentää lasten hoitoaikoja niin pitkiksi, että se ei ole enää lapsen etu. Joissakin täysin maksutonta varhaiskasvatusta tarjoavissa kunnissa on käynyt lieveilmionä niin, että vanhemmat pitävät lapsia päiväkodissa myös loma-aikoina ja varaavat pitkiä hoitopäiviä. Lapsella on kuitenkin oikeus omien vanhempien hoitoon ja lomaan.

Varhaiskasvatuspalvelun järjestäminen tapahtuu siten, että perheet varaavat lapsille hoitoajat sähköisen järjestelmän kautta. Työntekijöiden työvuorot tehdään varattujen hoitoaikojen mukaan. Työvuorot suunnitellaan työntekijöille kolme viikkoa aiemmin, sillä tasoittumisjakso on kolme viikkoa. Kun työajat on vahvistettu, työnantaja ei saa tehdä niihin muutoksia muuten kuin yhteisellä sopimisella. Perheet voivat kuitenkin muuttaa lasten hoitoaikoja vielä viikkoa aiemmin ja varaavat jo nyt hoitoaikoja varmuuden vuoksi silloinkin, kun sitä ei tarvita. Varhaiskasvatuksen täysi maksuttomuus todennäköisesti lisäisi tarpeetonta hoitoajan varaamista ja aiheuttaisi siten lisää henkilöstökustannuksia, koska henkilöstöresurssia on varattava varhaiskasvatuslain henkilöstömitoitukset huomioiden. Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisen haasteena on jo nykyisellään kelpoisen henkilöstön riittävyys ja jaksaminen sekä lisääntyvät kustannukset.

Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen, perheiden hyvinvointiin ja lapsen etuun liittyvät näkökohdat huomioiden ei täysin maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtymiselle ole riittäviä perusteita. Lasten syntyvyys on laskenut ja valtakunnalliset maksujen perusteena käytettävät tulorajat ovat nousseet niin paljon, että markkinointivalttina varhaiskasvatuksen maksuttomuus on menettänyt arvoaan. Ruoveden varhaiskasvatuksessa nykyisin käytössä oleva osittainen maksuttomuus (20 h/vko) toimii tällä hetkellä hyvänä pitovoimaratkaisuna ja pystyy vastaamaan riittävästi tukea tarvitsevien perheiden tarpeisiin. Varhaiskasvatuksen osittainen maksuttomuuskin voi yhdessä muiden lapsiperheille suunnattujen etujen kanssa toimia paikkakunnalle muuttoa edistävä tekijänä.

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että Ruovedellä 1.8.2021 käyttöön otettu varhaiskasvatuksen osittainen maksuttomuus (20 h/vko) on edelleen hyvä ratkaisu eikä varhaiskasvatusmaksujen poistamiselle kokonaan ole riittäviä perusteita, ja että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen. Asiantuntijana pykälässä toimi Anna-Maija Vehkaoja klo 17.08-17.34.

Jakelu

Kunnanhallitus 24.11.2025 § 265
299/12.07.00/2025

Esittelijä

Kunnanjohtaja Toni Leppänen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Ruovedellä 1.8.2021 käyttöön otettu varhaiskasvatuksen osittainen maksuttomuus (20 h/vko) on edelleen hyvä ratkaisu eikä varhaiskasvatusmaksujen poistamiselle kokonaan ole riittäviä perusteita, ja että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kunnnahallitus päätti päätösehdotuksen mukaisesti.